

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
S. Normamatov
2023 yil " " "

SHARQ TILLARI
(Arab tili)

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilim sohasi:	200 000 – San'at gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	230 000 – Tillar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100 – Filologiya va tillar o'qitish (o'zbek tili)

Toshkent – 2023

Fan/modul kodi Fan/modul turi		Ta'lim tili o'zbek		Ishlab chiqilgan o'quv yili 2023/2024						
ShT11-210		majburiy								
Semestr	Har bir semestrdaqi fan/modulning nomi	ECTS - Kreditlar	Haftalik dars soatlari	O'quv mashg'ulotlari (soat)				Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
				Jami:	ma'ruza	seminar	amaliy			laboratoriya
1	Sharq tillari (Arab tili)	5	4	150	0	0	60	0	90	150
2	Sharq tillari (Arab tili)	5	4	150	0	0	60	0	90	150
	Jami:	10	8	300	0	0	120	0	180	300

Fan maqsadi (FM)
Fanning maqsadi – talabalarga “Sharq tillari” (Arab tili)ning nazariy asoslari, ularning asosiy grammatik kategoriyalarini o'rganish, ilmiy va pedagogik faoliyati jarayonida mazkur fandan foydalanish imkoniyatlarini oshirish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1. Hozirgi o'zbek adabiy tili (HO'AT16-411)
2. O'zbek adabiyoti tarixi (O'AT13-515)

Ta'lim natijalari (TN)
Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
“Sharq tillari” (Arab tili) fanini o'rganish orqali arab yozuvining o'ziga xos xususiyatlari va arab tilining asosiy grammatik kategoriyalarini o'zlashtirish bilan bir qatorda eski o'zbek yozuviga oid bilimlarini ham yanada mustahkamlaydi. Shu bilan birgalikda mazkur fanni puxta egallash natijasida matnshunoslik, manbashunoslik, xattotlik, tarix, arxeologiya, o'zbek tilining tarixiy grammatikasi, o'zbek tili tarixi va qadimgi turkiy tilga oid bilim va ko'nikmalarini boyitadi. Ma'naviy merosimiz hisoblangan qo'lyozma va toshbosma manbalarni o'qish, tahlil qilish hamda tadqiq etish ko'nikmalari shakllanadi va hozirgi o'zbek adabiy tilida uchraydigan arabiy o'zlashmalarini ilmiy tahlil qilish salohiyatiga ega bo'lish bilan birga fanga daxldor bo'lgan nazariy hamda amaliy bilimlar haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'ladi</i> ;

Arabiy yozuvda yozish va o'qiy olish, ijtimoiy mavzularda suhbatlasha olish, gazeta va jurnallarni mutolaa qilish, manbalar bilan ishlash, o'lyozmalarini o'qish, o'zbek tilidagi forsiy o'zlashmalarini tahlil qila olish, ilmiy axborotlar bilan ishlash, ilmiy faoliyatlarini jarayonida zarur bo'lgan asiy manbalardagi kerakli axborotlardan foydalanish ko'nikmaga ega bo'ladi.

“Sharq tillari” (Arab tili) faniga oid grammatik kategoriyalar, arab yozuvi va uning xususiyatlari, maishiy mavzularda suhbatlasha olish, OAVlaridagi ma'lumotlar bilan tanisha olish kabi umumiy kompetensiyalar bilan bir qatorda qo'lyozma va toshbosma manbalar bilan ishlash, kataloglardan foydalanish, asiyatdagi ilmiy manbalarni tushuna olish, o'zbek tiliga o'zlashgan so'z va so'z birikmalarini tahlil qila olish kabi kasbiy kompetensiyalarga ega bo'ladi.

Talabalarining kreditlarni olish tartibi

VII. Talabalarining kreditlarni olish tartibi

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan “OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida Nizom”ning 15- va 30-bandlariga asosan Sharq tillari (Fors tili) fanidan I semestr 60 soat amaliy mashg'ulot va 90 soat mustaqil ta'lim hamda II semestr uchun 60 soat amaliy mashg'ulot va 900 soat mustaqil ta'lim mashg'uloti o'quv yuklamasini o'zlashtirgan, fan dasturi (sillabus)da belgilangan baholash tartibiga ko'ra *ijobiy baholanib kasbiy kompetensiyalarini yetarli darajada egallagan* talabag I semestr uchun 5 kredit va II semestr uchun 5 kredit beriladi.

Talaba belgilangan ta'lim olish natijalariga erisha olmagan taqdirda kreditlar berilmaydi.

Talabalarining bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan “Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida”gi Nizom talablari asosida belgilanadi.

Talabalarining bilimni baholash mezonlari:

Oraliq nazorat: o'tilgan mavzular asosida yozma shaklda o'tkaziladi.

Har bir talabaga bir savolnoma tarkibida beshtadan savol beriladi va har bir javob maksimal 1 (bir) balldan baholanadi. Savolnomadagi bitta savol nazariy, qolgan to'rtta savol amaliy tarzda belgilanadi.

Yakuniy nazorat: semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki shaklda o'tkaziladi.

Har bir talabaga bir savolnoma tarkibida uchtdan savol beriladi va har bir javob maksimal 30 (o'ttiz) balldan baholanadi. Savolnomadagi bitta savol nazariy, qolgan ikkita savol amaliy tarzda belgilanadi. Har bir talaba uchun 3 (uch) daqiqa vaqt ajratiladi.

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini

tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning mohiyatini tushunmaydi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda – 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

1. Nazoratlarni amalga oshirish tartibi.

Oraliq nazorat: o'tilgan mavzular asosida yozma shaklda o'tkaziladi.

Har bir talabaga bir savolnoma tarkibida beshtadan savol beriladi va har bir javob maksimal 1 (bir) balldan baholanadi. Savolnomadagi bitta savol nazariy, qolgan to'rtta savol amaliy tarzda belgilanadi.

Oraliq nazorat shaklining baholash mezonlari:

1-SONLI YOZMA ORALIQ SAVOLNOMASI	
1.	Arab tilida munfasil va muttasil harflar haqida ma'lumot bering.
2.	Berilgan so'zlarni arab tiliga tarjima qilib yozing. <i>Kitob, parta, darsxona, kutubxona, muzey</i>
3.	Berilgan so'zlarni o'zbek tiliga tarjima qilib yozing. <i>مطبخ - دفتار - قلام - طلاب - خزينة</i>
4.	Berilgan jummalarni arab tiliga tarjima qiling. <i>Bu kitob - inglizcha. Ana u ayol - misrlik. Bizlar tarjimonlarmiz.</i>
5.	Berilgan jummalarni o'zbek tiliga tarjima qiling. <i>في ذلك البيت غرف مريحة. فدخل المدرس وبدأ الترس.</i>

Oraliq nazoratning baholash mezonlari:

Savolnomadagi har bir savol uchun umumiy baholash mezoni:

talaba mavzu yuzasidan mustaqil fikr yuritgan bo'lsa, olingan nazariy bilimlarni amalda qo'llay olgan bo'lsa, imloviy xatolarga yo'l qo'ymagan bo'lsa, yozuvi me'yor talablari darajasida bo'lsa, misollarni yozishga ijodiy yondashgan bo'lsa 1 (bir) ball bilan baholanadi;

talaba mavzu yuzasidan mustaqil fikr yuritgan bo'lsa, olingan nazariy bilimlarni amalda qo'llay olgan bo'lsa, yozuvi me'yor talablari darajasida bo'lsa, ammo 1 tadan 2 tagacha imloviy xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, yoki misollarni yozishga ijodiy yondashmagan bo'lsa 0.9 (nol butun o'ndan to'qqiz) ball bilan baholanadi;

talaba mavzu yuzasidan mustaqil fikr yuritgan bo'lsa, olingan nazariy bilimlarni amalda qo'llay olgan bo'lsa, ammo 1 tadan 2 tagacha imloviy xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, 1 tadan 2 tagacha orfografik xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, yoki misollarni yozishga ijodiy yondashmagan bo'lsa 0.8 (nol butun o'ndan sakkiz) ball bilan baholanadi;

talaba mavzu yuzasidan mustaqil fikr yuritgan bo'lsa, olingan nazariy bilimlarni amalda qo'llay olgan bo'lsa, ammo 2 tadan 4 tagacha imloviy xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, 2 tadan 4 tagacha orfografik xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, yoki misollarni yozishga ijodiy yondashmagan bo'lsa 0.7 (nol butun o'ndan yetti) ball bilan baholanadi;

talaba mavzu yuzasidan to'liq ma'lumotga ega bo'lmagan bo'lsa, olingan nazariy bilimlarni amalda qo'llay olmagan bo'lsa, 2 tadan 4 tagacha imloviy xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, 2 tadan 4 tagacha orfografik xatolarga yo'l qo'yg'an bo'lsa, yoki misollarni yozishga ijodiy yondashmagan bo'lsa 0.6 (nol butun o'ndan olti) ball bilan baholanadi.

Yakuniy nazorat: semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki shaklda o'tkaziladi.

Har bir talabaga bir savolnoma tarkibida uchtdan savol beriladi va har bir javob maksimal 30 (o'ttiz) balldan baholanadi. Savolnomadagi bitta savol nazariy, qolgan ikkita savol amaliy tarzda belgilanadi. Har bir talaba uchun 3 (uch) daqiqa vaqt ajratiladi.

Yakuniy nazorat shaklining baholash mezonlari:

1-Yakuniy savolnoma

1 – topshiriq. Vositasiz to'ldiruvchilar haqida ma'lumot bering.

2 – topshiriq. Berilgan jummalarni arab tiliga tarjima qiling.

Biz mavzuni yozamiz. U kecha darsga kelmadi. Ana u ikkita qiziqarli jurnal.

Siz ikkingiz mohir oshpazsizlar. Kutubxona universitetning yonida.

3 – topshiriq. Berilgan jummalarni o'zbek taiga tarjima qiling.

اليوم ندرس في اللغة العربية. حضر الطالب إلى الفصل هذا الشاعر المشهور في سمرقند. هل ذهبت إلى المكتبة؟ تلك الجريدة في هذه المخططة الصغيرة. هل درست اللغة العربية؟

Savolnomadagi har bir savol uchun umumiy baholash mezonlari:

talaba nazariy mavzularni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa, so'z va so'z birliklarini tarjima qilish va talaffuz qilish chog'ida xatolarga yo'l qo'ymagan bo'lsa, izofalarni to'g'ri ishlata olsa, nazariy mavzuga oid misollarni topishda ijodkorlikka amal qilgan bo'lsa, tarjimalarni benuqson bajargan bo'lsa, jumalalar uslubiy jihatdan to'g'ri tarjima qilingan bo'lsa, javobning mukammalligiga qarab 27 balldan 30 ballgacha baholanadi;

talaba nazariy mavzularni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa, so'z va so'z birlikmalarini tarjima qilish va talaffuz qilish chog'ida ikkitagacha xatolarga yo'l qo'ygan bo'lsa, izofalarni to'g'ri ishlata olsa, nazariy mavzuga oid misollarni topishda ijodkorlikka amal qilgan bo'lsa, tarjimalarni benuqson bajargan bo'lsa, jumalarning ba'zilarini uslubiy jihatdan g'aliz tarjima qilgan bo'lsa, kamchiliklar me'yoriga ko'ra 21 ball dan 27 ballgacha baholanadi;

talaba nazariy mavzularni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa, so'z va so'z birlikmalarini tarjima qilish va talaffuz qilish chog'ida to'rttagacha xatolarga yo'l qo'ygan bo'lsa, ammo izofalarni to'g'ri ishlata olsa, nazariy mavzuga oid misollarni topishda ijodkorlikka amal qilmagan bo'lsa, tarjimalarni kamchiliklar bilan bajargan bo'lsa, ba'zi bir jumalar uslubiy jihatdan to'g'ri tarjima qilinmagan bo'lsa, bunday holda 18 ball dan 21 ballgacha baholanadi;

talaba nazariy mavzularni to'liq o'zlashtirmagan bo'lsa, so'z va so'z birlikmalarini tarjima qilish va talaffuz qilish chog'ida to'rttadan ortiq xatolarga yo'l qo'ygan bo'lsa, izofalarni to'g'ri ishlata olmasa, nazariy mavzuga oid misollarni topishda ko'chirmachilikka yo'l qo'ygan bo'lsa, tarjimalarni noto'g'ri bajargan bo'lsa, jumalar uslubiy jihatdan noto'g'ri tarjima qilingan bo'lsa, nuqsonlarga ko'ra 0 ball dan 17 ballgacha baholanadi;

Izoh: *Oraliq nazorat turi har bir fan bo'yicha fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda 2 martagacha o'tkazilishi mumkin.*

Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

Nazoratlarning o'tkazilishi muddatlari muayyan o'quv yilida tasdiqlangan o'quv jarayoni jadvali asosida tashkil etiladi.

Fan mazmuni		Soat
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (1-semestr)		60
A1	Kirish. Arab alifbosi. Munfasil harflar.	4
A2	Arab satr usti va osti belgilari.	4
A3	Muttasil harflar.	4
A4	Arab tilida unilarning ifodalanishi. Qisqa va cho'ziq unilar.	4
A5	Hamza belgisi. Qat'iy va vaslali hamza.	4
A6	Arab tilida jins kategoriyasi.	4
A7	Arab tilida so'z o'zagi. So'z vaznlari. noo'zak harflar.	4
A8	Aniqlik va noaniqlik kategoriyasi. Shamsiy va qamariy harflar.	4
A9	Kelishiklar. Otlarning turlanishi.	4
A10	Kishilik olmoshlari. Ko'rsatish olmoshlari.	4
A11	Arab tilida son kategoriyasi. Ikkiqlik va ko'plik.	4
A12	Egalik olmoshlari.	4
A13	Arab tilida sifat. Asliy va nisbiy sifatlar.	4
A14	Moslashgan aniqlovchi va uning xususiyatlari.	4

A15	Arab tilida sodda ismiy gap.	4
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (2-semestr)		60
A1	Umumiy so'roq gap. Maxsus va alternativ so'roq gap turlari.	4
A2	Arab tilida predloglar va ularning xususiyatlari.	4
A3	Moslashmagan aniqlovchi (izofa).	4
A4	"منا في الصف" matni bilan ishlash.	4
A5	Arab tilida son. 1 dan 100 gacha sanoq sonlar.	4
A6	Tartib sonlar.	4
A7	"أنا سعيد بقلائك" matni bilan ishlash.	4
A8	inkor fe'li. كان يردامchi fe'li.	4
A9	Arab tilida fe'li. O'tgan zamon fe'li.	4
A10	Hozirgi-kelasi zamon fe'li.	4
A11	"فكرة جيدة" matni bilan ishlash.	4
A12	Fe'li gaplar.	4
A13	Vositali va vositasiz to'ldiruvchi.	4
A14	Arab tilida buyruq mayli.	4
A15	"الطور جاهز" matni bilan ishlash.	4

Mustaqil ta'lim (MT) (1-semestr)		soat
T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Mustaqil ta'limni tashkil etish shakllari va turlari
1	Kirish. Arab alifbosi. Munfasil harflar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.
2	Arab satr usti va osti belgilari.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.
3	Muttasil harflar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.
4	Arab tilida unilarning ifodalanishi. Qisqa va cho'ziq unilar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.
5	Hamza belgisi. Qat'iy va vaslali hamza.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.
6	Arab tilida jins kategoriyasi.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.
7	Arab tilida so'z o'zagi. So'z vaznlari. noo'zak harflar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.

8	Aniqlik va noaniqlik kategoriyasi. Shamsiy va qamariy harflar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
9	Kelishiklar. Otlarning turlanishi.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
10	Kishilik olmoshlari. Ko'rsatish olmoshlari.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
11	Arab tilida son kategoriyasi. Ikkiлик va ko'plik.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
12	Egalik olmoshlari.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
13	Arab tilida sifat. Asliy va nisbiy sifatlar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
14	Moslashgan aniqlovchi va uning xususiyatlari.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
15	Arab tilida sodda ismiy gap.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
Mustaqil ta'lim (MT) (2-semestr)			
1	Umumiy so'roq gap. Maxsus va alternativ so'roq gap turlari.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
2	Arab tilida predloglar va ularning xususiyatlari.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
3	Moslashmagan aniqlovchi (izofa).	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
4	"ماذا في الصف" bilan ishlash.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
5	Arab tilida son. 1 dan 100 gacha sanoq sonlar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
6	Tartib sonlar.	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6

7	"انا سعيد بقاءك" bilan ishlash.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
8	ليس inkor fe'li. yordamchi fe'li.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
9	Arab tilida fe'li. O'tgan zamon fe'li.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
10	Hozirgi-kelasi zamon fe'li.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
11	"فكرة" bilan ishlash.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
12	Fe'liy gaplar.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
13	Vositali va vositasiz to'ldiruvchi.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
14	Arab tilida buyruq mayli.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6
15	"الطور جاز" bilan ishlash.	matni	Mavzuning nazariy va amaliy qismlari yuzasidan referat tayyorlash.	6

Asosiy adabiyotlar

1.	Ibrohimov N., Yusupov T. Arab tili grammatikasi. 1- jildlar. -T.: «O'zbekiston milliy ensiklopediyasi» Davlat ilmiy nashriyoti, 1997.
2.	Ibrohimov N., Yusupov T. Arab tili grammatikasi. 1- jildlar. -T.: «G'afur G'ulom», 2004.
3.	Faruk Abu-Chacra. Arabic: An Essential Grammar. Routledge, 2007.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Rashidova N. Arab tilidan nazorat ishlari va mashqlar. -T.: Yashil yaproq, 2022.
2.	Xolidov B. Arab tili darsligi. -T.: O'qituvchi, 2007.
3.	Abdujabborov A. Arab tili. -T., 2007. O'zbek tilining fors-tojikcha o'zlashmalar lug'ati. Farg'ona. 2022 y.
4.	Sulaymonova N. Xorijiy tillar (arab tili) fanidan nazorat ishlari to'plami. -T.: Ijod nashr, 2023.
5.	Abdirashidov Z. Sharq tili (Arab tili). -T.: Yashil yaproq, 2021.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Iroda Abdullayeva, o'qituvchi
E-mail:	irodaabdullaeva25@gmail.com
Tashkilot:	Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti "Xorijiy tillar" kafedrası
Taqrizchilar:	Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent N.Sulaymonova Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent G. Mutalova

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy kengashning 2023-yil ___-avgustdagi ___-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus Xorijiy tillar kafedrasining 2023-yil ___-avgustdagi ___-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

V.Nazarov

B.Abdushukurov

N. Rashidova

I.Abdullayeva